

# SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

## Előfizetési árak:

Egész évre — — — 8 kor. | Negyed évre — — — 2 kor.  
Fél évre — — — 4 " | Egyes szám ára — — 16 fill.  
Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.  
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.  
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,  
a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.  
Kéziratok nem adnak vissza.  
Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

## Nyílt levél

Szászváros rendezett tanácsu szabad kir. város  
t. tanácsához és rendőrkapitányságához!

A beállott meleg idővel a háboru hű kísérői, a járványos betegségek is mind inkább komolyabb aggodalmakra adnak okot. Hála Istennek ez ideig derekasan megbirkóztunk e veszedelmekkel s elmondhatjuk, hogy szép hazánkban csak szorványosan fordultak elő esetek, amikor a legerélyesebb intézkedésekkel kellett elfojtani a fellépő járványt. E tekintetben a téli hideg idő is nagy segítségünkre volt. Most azonban újra előtérbe jutott ez a kérdés is, amelyhez mindnyájunk közös érdeke fűződik. A szerb ellenség hazájában és fővárosában dúló és pusztító járványok rémségeiről a napilapok borzasztó dolgokat közölnek. A francia sajtó ebbeli jelentései is leleplezettlenül tárják a világ elé szerbia szomorú sorsát. A részleteket ismerjük: a velünk hadat viselő nép ellenségévé szegődött a döghalál, amely nemcsak fegyveres erejét gyöngíti, hanem az ország népét, lakosságát tizedeli meg. Bár Isten büntető újat lássuk is benne, mégis gondolkodóba kell esnünk felette nekünk is.

A járványos betegségek: a kolera, tifusz, himlő, kiütéses tifusz, pestis stb. az egész emberiségnek ellenségei, ame-

lyek ellen minden erőnkkel fel kell lépünk.

Városunk, amely tulzsufolva van katonával s a melyben 5—600 beteg és sebesült katona ápoltatik, igazán kétszeres gonddal kell, hogy ezen védekezésben részt vegyen. Bár a naponként különböző vidékekről érkező sebesült és beteg katonák a megfigyelő állomáson alaposan megvizsgálatnak, mégis szükség van arra, hogy maga a város és a polgári lakosság a legnagyobb mértékben óvatos legyen, hiszen itten is felütheti fejét egy járvány s akkor már késő lesz az óvintézkedéseket megtenni.

A ragályos betegségek egyik gyógyszer: az általános tisztaság, a köztisztaság, amely felett a városi tanács és rendőrhatalóság van hivatva örködni.

Az örködés magában azonban semmit sem ér, ha az örködés közben tapasztalható hiányok, bajok orvoslása a leghatékonyabban és legszigorubbán nem teljesítetik.

Tegyünk egy kis körületekintést a városban s kérdezzük bátran, hogy a rendes béke időben szokásos intézkedéseken kívül (amelyek akkor is lanyhák) mik azok a rendkívüli intézkedések, amelyek a rend-

kivülieshetőségekkel szemben tettek?!

Az utcák, terek seprése, tisztántartása (!) ma is csak úgy történik, mint a békében.

Az ürszékek tisztogatási módja ma is az, mint ezelőtt 50 évvel volt, sőt ma nincs is elég gyepmester ehhez, úgy hogy sok helyen már az udvarokat fertőzi az ürszék.

Az utca csatornáiban ma is úgy csörgedez az oda öntött moslék, szenny s egyéb rothadó hulladék, mint hajdan. Az utca árkoknak oltott mészrel való fertőtlenítése ma is ismeretlen fogalom Szászvároson.

Az utcaseprés ma is öntözés nélkül megy végbe.

A közutak vizének ihatósága nincs megállapítva. A patakvizének ihatóságára sincs hivatalos tilalom.

Élelmiszerek rendszeres és szigorú vizsgálatáról keveset hallunk. Vendéglők, mészárszékek, pékműhelyek szigorú ellenőrzése a régi recept szerint történik.

Az udvarok tisztántartása körüli ellenőrzést az udvarok százainak égbekiállító rondasága és szeméthegeyi gunyolják ki.

A szemét és hulladék elhordása ma is olyan kocsikban történik, amelyekből az utcára hull a kihordásra szánt materia.

## A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

### Katicának.

Elnémult szivemben a sok szilaj nóta...  
De egy régi mosoly örökre ott ragyog!  
Eszembe jut az a hóhéher kis leány,  
Aki egyszer... régen, a féluton hagyott...

Hervadt virágok közt vergődött a lelkem,  
S ezer kétség lett az álmaim ostora.  
Hiába kerestem az elvesztett tavaszt,  
Azt a régi napot nem találtam soha.

Gunyosan szemembe nevetett az Élet,  
S bűnös csufot üzött belőlem a szent hit.  
— De egy sápadt remény csak egyre biztatott,  
S a sok tövis között, némán, csak vitt, csak vitt.

Ugy mentem utána, mint aki eltévedt,  
Mint akihez egyszer gonosz volt az Élet,  
Mint akit megbántott egy névtelen bánat,  
— Mint aki sokat sirt. Mint aki eltévedt.

— És jöttek újra a nevető hajnalok,  
És rám hajolt a mult, a rét és a virág!  
... Megtaláltam újra az elvesztett tavaszt,  
Az elrabolt álmod — a kis Katicát.

Gyarmati Ferenc.

## Pünkösöd.

A felvilágosító Szentlélek eljövételének ünnepeit üljük ma. Soha — talán még a bibliai napon se volt olyan szükségünk a felvilágosultság isteni erejére, mint manapság, mikor a hitetlenség, elfajultság, maga a: Rossz a fékevesztett indulattal, kapzsisággal és a boszszuval karöltve, az egész világot mind a négy sarkán felgyújtani törekvő ellenségek élethalálharcának komor, sötét, kétségbeesítő napjait éljük.

A tüzes nyelvek gyönyörű legendájának jelentőségét — elbeszélése és misztériumai közt — maga a biblia magyarázza. Az isteni eredetű hit mellé adja a tudomány isteni eredetét is; azaz, hogy az isteni eredetű hitet az egész világon eredményesen hirdethessük, a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában lebegett a tanítványok fejei fölött, mintegy a tudomány jelképe gyanánt; kik aztán a szent tüzzel agyukban, századokról-századokra hirdették az igét és hirdetik napjainkban is:

Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!

A hit és a szeretet ma csak a bibliában van meg; legfeljebb egyesekben, de mindenestre csakis önmaguk iránt. A tudományt pedig a lehető legnagyobb tökélyre fejlesz-

tették, de csak abban az irányban, hogy azáltal maguknak minél előnyösebb helyzetet teremthessenek, míg az ellenség reszketve gondoljon háborgatásukra. Ma, midőn népek milliója áll harcban egymással, mindannyian a Szentleket, az Isten hívják segítségül, hogy világosítsa fel, miképpen lehetne rövid uton és módon az ellenséggel elbánni és kerik, segítse meg küzdelmükben. De egyikük se, vagy legalább is kevesen gondolnak arra, kevesen érzik, hogy harcaik jogosak, igazságosak is egyszersmind. Már pedig, aki az Istent kéri, annak hite is kell legyen. Ha van hite, be kell lássa, hogy hadviselése jogosulatlan, igazságtalan, de azért minden eszközt felhasznál, hogy vélt jogát és igazát diadalra vigye. De ha a tudomány egyszersmind a hiten alapszik, ezek karöltve olyan alapot képeznek, melyen az egész társadalmi és gazdasági élet felépülhet. A hit adja meg a reményt, bizalmat; az tart vissza a kétségbeeséstől, elbukástól; a tudomány pedig megadja a nyugodt, biztos, tökéletes alapot. A vallás, a hit: az erkölcsi erő; a tudomány: a szellemi erő. Ahol e kettő karöltve jár, annak a népnek jelene, jövője biztos alapokon nyugszik. A vallás és tudomány ereje: isteni erő. Azon

## A kenyér.

Az udvarok tisztántartását ellenőrző s az egész város területére szóló razzia megejtett-e valaha?!

Sok-sok ilyen dolgot említhetünk még meg, amelyek mind azt igazolják, hogy Szászvároson senki sem fél a járványos betegségekől s főleg, hogy a városi tanács és rendőrhatalóság e veszélyes időben késlekedik fogantatani mindazon szigorú intézkedéseket, amelyek hivatva volnának Szászvárost nemcsak felvértetni egy esetleg fellépő járvánnyal szemben, hanem teljesen elejét venni annak.

Kérdjük a t. városi tanácsot és rendőrhatalóságot, hogy hajlandó-e a törvény teljes szigorával a járványos betegségekkel szemben mindazon intézkedéseket megtenni és fogantatani, amelyeket a különböző miniszteri rendeletek szerint megcselekedni nemcsak törvényes joga, hanem kötelessége is!

Jól tudjuk, hogy a városnak ily irányú költségeire és kiadásaira a városatyák nem szeretnek bőkezűsködni s éppen ezért nem mulaszthatjuk el a t. városatyák figyelmét is felhívni arra, hogy a tanácsot és rendőrhatalóságot fontos és nehéz munkájában egy megszavazandó (Ez nem pótható, lehet. Szedőgyerek) és rendelkezésükre bocsátandó összeggel támogassak.

Azt hisszük, hogy e teljesen tárgyiagos és mindnyájunk érdekében tett felszólalással városunk intelligens lakossága óhajait tolmácsoltuk s reméljük, hogy a háborus teendővel bár erősen igénybe vett hatóságok mindent elfognak követni, hogy a járványos betegségeket távoltartó köztisztaság Szászvároson is mintaszerű legyen.

*Ifj. Szántó Károly.*

népek pedig, melyeknél ezek egyike is hiányzik, t. i. a vallás, vagy a tudomány, kultúrától nem beszélhetnek s mint ilyenek, a kulturállamokkal szemben mindig ellenségeskedésben élnek. És a harc megakaszt minden nyugodt fejlődést, igyekezetet, munkát, mert amíg a tudomány épít, fejleszt, a tudatlanság rombol és megakadályoz. Az örökös harc: a világok harca akkor fog teljesen megszűnni, mikor a lélek, a szív, isteni eredetével összhangban, olyan utakon halad, melyeken se hite, se tudománya önváddal nem fogja illetni, hanem nyugodtan, békésen haladván utjain, részvét fogja el felebarátja baján, nyomorán és öröm, boldogság annak gyarapodásán, sikeres munkálkodásán.

Ezért hívjuk ma a Szentleket: jöjjön el, világosítsa fel az emberiséget a jó és rossz fogalmáról; mutassa meg az utat, melyen haladnia kell s melyen munkálkodva, vallással, hittel, szeretettel szívében, békésen fejleszthesse ismereteit, tudományát, hogy eljöjjön az az idő, midőn elmondhatsuk: egy akol, egy pásztor, s mikor az Isten az egész emberiséget keblére ölelve, mondhasza:

Ez az én fiam, kiben nekem kedvem telik!

*Kosztolánszky István.*

A magyar ember, a vidéki ember, aki mindig tudta és a maga szemével látta, hogyan lesz és miképp születik meg a kenyér, tisztelte és megbecsülte ezt az Isten adományát. A világerő se szurta volna bele a kését, — a kenyeret bűn megszünni; gyengéden, óvatosan a széliről kell megszegni. Leejteti a kenyeret nem kevésbé vétek. Akivel megesett ez a baleset, gyöngéden megfújta, azután megcsókolta s végre valami párkányon, valahol védett helyen keresett neki menedéket.

A magyar szemében gonosz ember az, aki kenyeret eldob, aki kenyérre rálép, aki kenyeret a szemétre vet.

A magyar embernek a földje, a hazája, a munkája kenyeret ad; a magyarnak nincs mestersége vagy foglalkozása vagy állása, hanem kenyérkeresete van; a magyar nem pénzre vadász az élet forgatagában, hanem kenyeret keres.

Aki légyjobb barátja a magyarnak, az kenyeres pajtása, akivel összenőtt lelke, azzal egy kenyéren él.

Talán más földmivelő nép is úgy van vele, hogy mindennél többre tartja és teljes értéke szerint megbecsüli a kenyeret. Hiszen látja, hogy miképp lesz s mennyi munka, gond, fáradság aggódás fűződik a létehez. Az ember könnyebben lesz, kevesebb fáradsággal születik meg, mint a karéj kenyér. Nagy darab földet kell érette felszántani, bevetni, boronálni, gyomlálni. Eke vasa járja, borona egyengeti, hó védi az őszi vetést, amiből nyárára buzalkalás lesz. S akkor még aratni kell, ha sikerült megvédeni szárazság, üszög és egér ellen, ha elimádkoztuk felőle a jégverést. És hátra van még a cséplés, a behordás, az őrlés, amíg hófehér liszt válik az acélos búzából. És akkor avatott kézzel kell dagasztani, megkeletelni, féltő gonddal kisütöni!

Hány kézen megy keresztül, mennyi gond, munka és szerető ápolás fűződik hozzá, amíg meglesz az a karéj kenyér, amit a léha városi ember gondtalanul majszol, unottan félrelök, semmire se becsül.

Az áldott, drága jó kenyeret a megérdemelt tisztelethez juttatta a háború.

A kenyér a legfőbb ur a házban. Zsarnokunk és parancsolónk.

Pedig milyen nagyon megváltozott szegény! Könnyű volt hajdan, lenge és fehér, mint az ifjú leány, pelyhes és puha mint egy madárfióka és illatos, mint a virág. Ma fekete és ráncos és repedezett bőrrű, mint a vénasszony; nehéz mint a gond és sulyos illatu, mint a mindennapi verejtékes élet.

## Legujabb táviratok.

(Érkezett 1915. május 22 reggel.)

Berlin, május 21. A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati hadszíntér: Yperntől északra szines franciák éjjel megtámadták a csatornától keletre levő állásainkat, a harc ott még tart. Egy késő éjjel Neuve—Chapellel délre le Quinque—Rue táján megkezdett angol támadás tüzelésünkben összeomlott. Arrástól északra Feslai mellett egy ellenséges repülőgépet lelőttünk, a franciáknak atilly-i erdőiben tegnap délután megkezdett újabb támadása az ellenség jelentékeny veszteségei mellett meghiusult. Néhány fogoly maradt kezünkön. Keleti hadszíntér: Sawle vidékén csak kisebb ütközetek voltak. Dubissánál, Podubictól keletre támadásaink Betygoláig jutottak. Az előhaladás további 1500 foglyot eredményezett. Nifosaicaitól és Lemigolától keletre az oroszokat a folyón túlra visszavetettük. Tovább délre áll a harc. A Njementől délre megvert orosz erők maradványai Kownó irányában folytattak futásaikat. Délkeleti hadszíntéren a német csapatoknál a helyzett változatlan. Jaroslautól keletre foglyokat ejtettünk, akik nem

feigyverek, hanem tölgyfakarókkal voltak felgyezve. Makensen vezérezredes hadserege és a többi az osztrák-magyar hadserege kötelékében harcoló német csapatok május elseje óta 104000 foglyot ejtettek, 72 ágyut és 253 géppuskát zsákmányoltak. Ezen számok a már nyilvánosságra hozott összegező adatokban bennfoglaltatnak.

Budapest, május 21. Hivatalos. Középgaliciai arcvonalon a harcok tovább tartanak. Azokat az orosz osztagokat, amelyek a San szakaszon Siensawatól lefelé a folyó partján még tartották magukat, a folyón túlra vetették vissza. Jaroslautól keletre a szövetséges csapatok nagyobb ellenséges erők egyes előretöréseit véresen visszautasították. A foglyok száma emelkedik. Csapatunk Drohobictól keletre heves éjszakai harcokban rohammal bevettek egy orosz állást és elfoglaltak Neudorf helységet. Ez alkalommal 1800 orosz elfogtak. Kelet-Galiciában az oroszoknak a Dnjeszteren át intézett ellenoffenzíváját a Pruth vonalon megállítottuk. Kolomeánál az ellenség áttörési kísérletei meghiusultak. Az összes támadásokat, amelyek a hídfő ellen irányultak, az ellenség sulyos veszteségei mellett visszavertük. Kielcei hegyvidéken vívott harcokban, amelyek helyenként még tartanak, eddig 4000 foglyot ejtettünk. Május 16-ik óta a foglyok száma újabb 20,000 emberrel emelkedett. Így május 2-ikától számuk 194000 ember. Höfer, altábornagy.

**Miniszterelnökség sajtóosztálya.**

## Drága a hús — Szászvároson.

Ugyilátszik Szászvároson az egyes élelmiszerek árait az árusítók úgy drágítják, ahogy éppen nekik tetszik. Legutóbbi napokban a hús ára szökkent fel egy egész koronával kilonként, úgy, hogy ma Szászvároson Molnár Ferenc mészáros kezdeményezésére az úgy szólván kartellbe lépett mészárosok kilonként 4 K-ért mérik a marha húst. Ilyen szembeszökő, indokolatlan áremeléssel szemben tiltakoznunk és védekezünk kell.

Arad városa sokkal nagyobb igényeket támaszt a húsfogyasztás terén s ott mégis sokkal olcsóbb a feltétlenül első minőségű hús. Ide iktatjuk az aradi maximális húsárakról szóló hirdetményt:

Hirdetmény. Közhírré teszem, hogy Arad szab. kir. város tanácsa, a nem Mezőhegyesről szerzett marhából kikerülő hús árát a következőkben állapította meg:

1. Szegye — — — 2:40 K
2. Leveshús — — — 2:80 „
3. Pecsenyehús — — — 3:20 „

Az 1884. évi XVII. t.-c. 54. §-a, valamint az 5400—1908. sz. húsvizsgálati szabályrendelet 94. §-a alapján elrendelem, hogy a fenti húst kimérő mészárosok az eladási árakat, melyek a fenti áraknál magasabbak nem lehetnek, az eladási helyeken szembeötlő és olvasható módon kifüggeszteni kötelesek; ezen meghagyásom ellen vétők az 1879. évi XL. t.-c. 137. §-a alapján fognak büntettetni.

Figyelmeztetem a mészárosokat, hogy a fentebb meghatározott legmagasabb áraknál drágábban árusítani tilos; az ez ellen vétők az 5600—1914. sz. M. F. rendelet értelmében 15 napig terjedő elzárással és 200 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

A fogyasztó közönséget felhívom, hogy a legmagasabb árakat áthágó mészárosot hivatalomnál jelentse fel.

Arad, 1915. május hó 16.

Greén Nándor, főkapitány.

Ezek után elvárjuk, hogy a városi tanács a hús árakat nálunk is szabályozza. Az aradi mészárosok jó része a helyi piacról szerzi be a vágómarhát s mégis olcsóbban árusítják, mint az itteniek.

Igazán helyén való volna, ha a hatósági mészárszék megkezdene működését.

Egyáltalában ideje volna az indokolatlan drágításokkal szemben a törvény szigorát Szászvároson is alkalmazni. Jövő számunkban be fogunk számolni az egyes esetekről!

## NAPI HIREK.

— *T. Előfizetőinknek, olvasóinknak és munkatársainknak boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk!*

— *Adakozzunk a „Vörös-Kereszt” egylet részére.*

— **Személyi hir.** Dr. Rosenberg Ignác, petrozsényi és Söpkéz Sándor vajdahunyadi országgyűlési képviselők folyó hó 14-én Déván tartózkodtak. Tiszteletükre 14-én este a „Fehér Kereszt” éttermében társas vacsora volt, melyen kormánybiztos és h. alispánon kívül a dévai társadalom előkelő egyénei vettek részt.

— **Előléptetések a 71-ik gyalogezredben.** A jelenleg Szászvároson székelő 71. gyalogezredben május 1-én a következő előléptetések történtek: Sáralfi Nagy Dezső őrnagy alezredessé, Mocsáry Jenő százados őrnaggyá, Kurdi Mihály, Bednár József, Lüdecke Hugó főhadnagyok századosokká, Asztaloszy Lajos hadnagy főhadnaggyá, Hanzlik Károly, Zerbes Károly zászlósok hadnagyokká léptek elő. A következő tartalékos hadnagyok tart. főhadnagyokká neveztek ki: Klein Zsigmond, Götzl Gusztáv, Thomke Oswald, Fischer Ferdinánd, Kovács Alfréd, Pehm Kálmán, Singer Oszkár, Laufer Richárd. Dr. Takács Béla tart. zászlós hadbíró főhadnaggyá lépett elő. A következő tart. zászlósok tart. hadnagyok lettek: Szafka Alexius, Divéky Emánuel, Raschovszky Jakab, Róth Ignác, Lesslauer Gyula, Kubó Lajos, Deutsch Ervin, dr. Weil Róbert, Stevonka László, Hlavnya János. Dvorák Károly nyug. hadnagy főhadnagy és Kemény Béla szolgálaton kívüli c. főhadnagy valóságos főhadnaggyá neveztetett ki.

— **Kinevezés.** A király a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére Goró Ferenc erdőfelügyelői címmel és jeleggel felruházott alerdőfelügyelőt a VII-ik fizetési osztályba erdőfelügyelővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Horváth Dezső kir. segéd-tanfelügyelőt Békésvármegyéből Hunyadvármegye kir. tanfelügyelőségéhez jelen minőségébe áthelyezte.

— **Hymen.** Dr. Fried Nándor szászvárosi ügyvéd eljegyezte Farkas Rózsika urleányt Kolozsvárról. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kitüntetések a 71-ik gyalogezredben.** A király az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásukért Marx Arthur őrnagyot a hadiékítményes vaskoronarend III-ik osztályával, továbbá Adasiewicz Crest századost, Janousek Ferenc főhadnagyot, Ribarik Győző tart. hadnagyot, sashegyi dr. Morgenstern Hugó hadnagyot és Piacsek Árpád tart. hadnagyot, a hadiékítményes katonai érdemkereszt III-ik osztályával tüntette ki. „Signum laudis“-t kaptak: Stephanie Adolf főhadnagy, Spira Gyula, Klein Zsigmond, Singer Oszkár tart. főhadnagyok, Reichbauer Gottfried, Sontag Vocislav hadnagyok, Relle Ferenc, Weber Károly, Freyer Ignác tart. hadnagyok. Gratulálunk a derék hősöknek.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter Mihályi Béla kir. adóhivatali tisztet Nagyenyedről Szászvárosra helyezte át.

— **A közigazgatási bizottság ülése** folyó hó 10-én Mara László főispán elnöklete alatt tartatott meg. A közigazgatási ügyeket Csulay Lajos h. alispán távolléte folytán Misinski Vilmos tb. főjegyző adta elő. Előadó a sze-

mélyi ügyek köréből bejelentette Dragits Ágoston vajdahunyadi járásorvosnak és Török Géza nyugdíjazott árvaszéki ülnöknek elhalálózását és indítványozta, hogy emléküik jegyzőkönyvileg megörökíttessék. A mult hó folyamán tartott tiszti nyugdíj-intézeti választmányi ülésen Szabó Károly megyei irattárnok munkaképtelensége miatt, Lehrmann Gyula megyei irodatiszt pedig 40 évi szolgálat után nyugdíjaztattak. Eperjessy István II-od főjegyző szabadságának letelte után szolgálattételre bevonult. Páll Albert pénzügyigazgató havi jelentése kapcsán bejelentette, hogy egyenes adóban 11965 koronával több, hadmentességi adóban 1064 koronával kevesebb, jog- és bélyegilletékben 11742 koronával kevesebb, bor és huszfogyasztási adóban 1972 koronával több, s végül szeszadóban 39177 koronával kevesebb folyt be a f. évi április havában, mint a mult év ugyanazon időközében. Benkő András kir. tanfelügyelő a népoktatás ügykörében történetekről tett kimerítő jelentést. A vármegye 1915. évi költségvetése leérkezett, az előirányzott összegek jóváhagyattak, a járási székházak részére előirányzott 38'000 K szintén engedélyeztetett s így az előző években e célra engedélyezett összeg 100'000 koronára emelkedett. Az új hadi kölcsön jegyzésére vonatkozó miniszterelnöki rendelet leérkezett és a rendelet értelmében a további szükséges intézkedések folyamatba tétettek. A bizottság Misinski Vilmos tb. főjegyző ezen jelentéseit tudomásul vette. A bizottsági ülés többi pontjai a rendes keretek között mozogtak. Az ülés délelőtt 10 órakor ért véget.

— *Mindennel és mindenben takarékoskodjunk, mert nem tudhatjuk, hogy a háború meddig tart s mennyire veszi igénybe meglévő készleteinket!*

— **Vármegyei közgyűlés.** Vármegyénk főispánja a tavaszi rendes közgyűlést folyó évi május hó 29-ik napjának d. e. 9 órájára tűzte ki. A közgyűlés tárgysorozata 391 pontból áll, melyek a szokásos leiratokat, keblí és községi ügyeket, valamint a társhatóságok átiratát foglalják magukban. A miniszteri leiratok közül kiemeljük miniszterelnök ur köszönő leiratát a korábbi közgyűlésen történt bizalmi felíratra vonatkozóan. A hadbavonult vármegyei tisztviselők illetményeinek folyosítása tárgyában. A keblí ügyeket a vármegye háztartási alapjainak 1914. évi zárszámadása, a kórházak 1916. évi költségvetése, a Rigóféle telek haszonbérbeadása és több kisebb jelentőségű pontok meritik ki. A hatósági átiratok közül itt megemlítjük Kolozsvár átiratát a „Pénzügyintézeti Központ” létesítése iránti kormányjavaslat visszavonását, Kolozsvár városnak a hadseregszállítók visszaéléseinek szigorú megbüntetését, valamint az önálló vámtérület létesítését tárgyzó átiratokat. A közgyűlés lefolyásáról annak idején részletes tudósítást fogunk adni.

## Gravenhorst Gyula szíjgyártó-mester Szászváros, Hegy-utca 5. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát lószerszámok, testövek, bocskorszijak és nadrágszujakban, nyergek és mindennemű lovaglási szerszámokban. Ezenkívül minden e szakmába vágó cikkek a lehető leg-

111 :: olcsóbb árakban kaphatók :: 12-

Rendelések és javítások lelkiismeretesen, gyorsan, kifogástalan kivitelben és olcsó árban teljesítetnek.

— **Kitüntetett ujságírók.** A király B. Szabó István népf. hadnagyot, a „Hunyadvármegye” lapjáról volt felelős szerkesztőjét és Szabó Imre népf. főhadnagyot, számtisztet és ujságíró, az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásért a „Signum laudis“-sal tüntette ki. Gratulálunk! Itt említtük meg, hogy Konya Gyula népf. hadnagy, volt Kún-kollegiumi tanár, népf. főhadnaggyá lépett elő.

— *A „Szászvárosi Takarékpénztár Rt.”-nél naponként d. e. 9—12 óráig lehet jegyezni az új (II-ik) hadi kölcsönből! Felvilágosításokkal szívesen szolgál az intézet igazgatója. Jegyzés határideje május 26.*

— **Kitüntetés.** A király az ellenséggel szemben tanusított bátor és vitéz magatartásáért Hán Elek honvédfőhadnagynak és Dénes Lajos tartalékos hadnagynak a Signum laudis jelvényét hadiékítménnyel adományozta. Dénes Lajos vajdahunyadi rendőrkapitány, ki katonai szolgálata alóli felmentését el nem fogadva, önként jelentkezett katonai és harci szolgálatra. Alig pár hónapi szolgálata alatt már is kitüntetésben részesült.

— **350 grammos postacsomagokat** (az ugynevezett mintacsomagok) a tábori postához többé nem lehet feladni. A postaigazgatóság ezúton értesíti erről a közönséget. Ugy véljük, hogy a tábori postákat az ilyen csomagszállításokkal úgy megterhelték, hogy azok képtelenek a „minta érték nélküli” tábori postacsomagok expedálását lebonyolítani s ezért van a tilalom.

— **A „rongy-király.”** A napokban a csendőrség Kudzsiroon elfogott és a helyi szolgabíróshoz szállított egy csavargó koldus egyént, aki fantasztikus rongyöltözékében csavargott a vidéken. Minden elképzelhető rongy, bádgedény, cserepek, irka-firkák s hulladékokból álló batyuját féltékenyen őrizte s „papíro”-it büszkén mutogatta. Ugyanis saját kezűleg kiállított s aláírt utlevele volt, akombakom írásából kitént, hogy őt Salamon Albertnek hívják, Nagyváradon született s pankotai illetőségű. Volt nála egy postatakarékpénztári 1 K-ról szóló Salamon Albert névre kiállított betéti könyv és 54 fillér készpénz is. A 34—38 évesnek látszó egyén zavaros beszédjével elmezavaros ember benyomását keltette. Beszélt magyarul, románul és németül s magát „rongy-király”-nak nevezte. Összefüggéstelen beszédjéből meg lehetett állapítani, hogy ő cipész-mester is volt és hogy a vidéken hosszabb idő óta kószál. A szolgabíróshoz átadta az érdekes s valószínűleg csendes örültet a rendőrségnek, aki Pankotára toloncoltatta el.

— **Mozi-előadás — a vak katonák javára.** Pünkösdi első napján délután és este a „Centrál” nagytermében az egyesült „Erzsébet—Uránia” mozi a vak katonák javára előadást rendez. Műsor hirdetéseinek között!

— **A német nők nemzeti szolgálata.** Rendkívül érdekes adatokat közöl e címen Hacker Boriska fővárosi tanárnő tollából „A Nő” c. feminista folyóirat májusi száma. A német nők ugyanis a háború kitörése óta ideálisan szervezett, céltudatos munkával dolgoznak az otthonmaradottak érdekében, e szervezett részleteibe nyertünk betekintést e cikk olvasásával. A nemzetközi hágai nőkongresszusról Glücklich Vilma számol be. A jövő béke maradandóságáról nyilatkozik a lapban Nelly Roussel Páris, dr. Luci Hoesch, Ernst kiváló gyermekpsychologus München. Ellen Key híres svéd írónő, Lida Gustava Hevmann, a bajor választójogi nőegyesület elnöke és még néhány kiváló, a nemzetközi nőmozgalomban nagy szerepet játszó asszony. „ANő” májusi száma is sok hazai és külföldi adattal közöl a nőmozgalom eseményeiből. Folytatását hozza továbbá Charlotta Perkins Gilman „Magda Margit” c. szenzációs regényének. A folyóirat előfizetési ára egész évre 5 korona, fél évre 2-50 kor. Mutatványszámot készséggel küld a lap kiadóhivatala: Budapest, V. Mária Valéria-ut 12.

— Küldjünk katonáinknak **thermos-  
üvegeket, teát, konyakot, likórt, dohányt,  
csokoládét, caces-t.** — Az adományokat kö-  
szönettel fogadja s a hadtápparancsnoksághoz  
juttatja a honvédelmi miniszterium Hadse-  
gélyező Hivatala Budapest, IV., Váci-utca 38.

— **Vessünk be minden talpalatnyi földet!**

— **Sorsjegy huzás.** A nemzet korszakos  
küzdeme miatt a Zsófia Gyermekkórház sors-  
jegyeinek huzása megtartható nem lévén, a  
nagyemlétságu Vénzügyminiszter ur 2320/915.  
számu rendeletével 1916. szeptember 1-ére  
tüzte ki a sorsolást, amely esti 6 órakor fog  
a központi irodában (Budapest, VIII. Stáhly-  
utca 15) okvetlenül megtartatni.

— **A temesvári idejű pünkösdi országos  
vásár** folyó évi május hó 27-étől bezárólag  
május hó 31-éig fog megtartatni. Mindenféle  
állat felhajtása az országos vásárra május hó  
27-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve  
meg van engedve.

— **Használt bélyegek jótékony célra.** A  
fegyveres haderőnkhez tartozott katonatisztek,  
valamint a háboruban elesett tartalékos tisz-  
tek után maradt özvegyek és leányárvák gon-  
dozására felépítendő „Erzsébet—Otthon“-t lé-  
tesítő egyesületünk azzal a bizalmas kéréssel  
fordul a hadi jóléti intézmények iránt kifogy-  
hatatlan bőkezűsége nagyközönséghez, hogy  
gyűjtsék össze a birtokukba kerülő már elhasz-  
nált, s felülbélyegzett, nekik értéktelen magyar  
hadi postabélyegeket, s küldjék azokat a kö-  
vetkező cím alá: A Budapest-budafoki Erzsé-  
bet—Otthon Egyesület irodájának, Budapest, I.  
Budafoki-ut 41. a. Ha az így címzett borítékok  
alsó részének baloldalára ezt a záradékot írják  
rá: Az Erzsébet—Otthon ügyében bélyegmen-  
tes, akkor a küldeményre nem kell postabé-  
lyeget alkalmazniuk. Csak arra kell ügyelniük,  
hogy a hadi bélyegeket teljesen épen vágják  
ki a borítékokból. Az így hozzánk juttatott  
bélyegekkal ki-ki egy-egy téglával járulhat a  
napjainkban annyira halaszthatatlan Erzsébet—  
Otthon felépítéséhez. Egyben bizalommal ajánl-  
juk mindenki meleg figyelmébe az ugyanazon  
fontost célt szolgáló egyesületi sorsjegy-akción-  
kat is, mely a katonai és polgári kormány-  
hatóságok legéberebb ellenőrzése alatt áll és  
szokatlan nagy nyereséyes-ésélyeivel páratlan  
a maga nemében. A nyereséyesek összértéke  
80,000 korona, a főnyereséyes 14 kiló finom  
arany, a második 85 kiló finom ezüst önt-  
vény stb. Egy sorsjegy ára 1 korona. A huzás  
visszavonhatatlanul f. évi június hó 5-én lesz.

— **Aprópénzt — az adóhivatalnak.** Az  
általános aprópénz hiányon segitendő, a hely-  
beli kir. adóhivatal a központi állampénztár-  
hoz 2 izben küldött fel 20 és 100 K-ásokból  
álló nagyobb pénzüsszeget felváltás végett.  
Azonban miért, miért nem a központi állam-  
pénztár mindkét esetben nem hogy aprópénzt  
küldött volna, hanem a küldött 20 és 100  
K-ásokat 1000 K-ásokra váltotta be s így  
még inkább megnehezítette a helyi adóhiva-  
tal helyzetét. Így esik meg aztán az, hogy az  
adótfizető polgár órákat tölt el azzal, hogy

az adóhivatalnál fizetendő összeget apróbb  
pénzben előteremtse, mert az adóhivatal már  
egy 100 K-ásból sem tud visszaadni. Ideje  
volna e bajon valahogy segíteni!

— **Tilos a termést eladni.** A kormány  
egy újabb kibocsátott rendelettel a jövő  
termés adás-vételét megtiltotta és érvénytelen-  
nek nyilvánította. Tilos és semmis minden  
olyan szerződés, mely az 1915. évben betaka-  
ritandó búzának, rozsnak, kétszeresnek, árpá-  
nak, zabnak, tengerinek, repcének, olajmag-  
vaknak és burgonyának átalányban történő,  
vagy az ilyen termés reményének meghatáro-  
zott áron való adásvételére vonatkozik. Az  
előre eladás és vétel is tilos. Aki ilyen tiltott  
ügyleteket közvetít, az két hónapig terjedhető  
elzárással és 6000 koronáig terjedhető pénz-  
büntetéssel büntetendő. A vételár előlegek és  
egyébb szolgáltatások visszakövetelhetők. A  
rendelet Horvátországra is kiterjed, s már  
életbe lépett.

— **Hadifoglyok mezőgazdasági alkal-  
mazása magánosoknál.** A földművelésügyi  
miniszter értesítette az Országos Magyar Gaz-  
dasági Egyesületet, hogy intézkedések történ-  
tek arra nézve, hogy a hadifoglyokat mező-  
gazdasági munka céljaira magánosok is igénybe  
vehessék. A rendelkezés értelmében magáno-  
sok saját gazdasági üzemükben végzendő  
mezőgazdasági munkára hadifoglyokat csak  
200-as vagy ennél nagyobb csoportokban kap-  
hatnak és csakis a csoportlétszám tíz száza-  
lékának megfelelő őrszeméllyel. A hadifog-  
lyok átengedésére irányuló kérvények a gaz-  
daság fekvése szerint illetékes főispánnal  
nyújtandók be s ki azokat megfelelő vélemé-  
nyezéssel közvetlenül a hadfelügyeleti bizott-  
sághoz terjeszti fel s ha ez a bizottság a ké-  
relmet teljesíthetőnek találja, további intézke-  
dés és a hadifoglyok kiutalása végett az ille-  
tékes cs. és kir. katonai parancsnokságnak  
küldi meg. A rendelet beható intézkedéseket  
állapít meg az egészségügyi ellenőrzésre nézve,  
noha három heti elkülönítés és orvosi meg-  
figyelés előzi meg a hadifoglyoknak utnak  
indítását, a kiutalt hadifogly csoport a hozzá,  
beosztott őrkülönítmény tagjaival együtt az  
utolsó vasuti állomáson való megérkezése után  
a munkaadó költségére hatósági orvos által  
a munkaadó költségére megvizsgálandó és ez  
az orvosi vizsgálat legalább két hetenként  
megismétlendő. Az egyes birtokosok a részükre  
engedélyezett hadifoglycsoportoknak gazda-  
sági munkálatokra való igénybevétele tekin-  
tetében a katonai parancsnoksággal írásbeli  
szerződést tartoznak kötni. A hadifoglyok csak  
a szokásos mezőgazdasági és földmunkála-  
tokra alkalmazhatók, lehetőleg tekintetbe véve  
az illeték rendfokozatát, műveltségi fokát és  
egyébb személyes alkalmasságukat. A munkál-  
tatás a katonai parancsnokság állandó ellen-  
őrzése alatt áll. A munkaadó köteles foglal-  
koztatandó hadifoglyok és a kirendelt őrkülö-  
nítmény részére megfelelő és biztos külön  
elszállásról, fekvőhelyekről, takarókról gon-  
doskodni, továbbá őket saját költségén szük-  
séges tüzelőanyaggal és a hazai gazdasági  
munkásokkal minden tekintetben egyenlő,  
egészséges és elegendő élelemmel ellátni.  
Külön munkálatokért pótlék fejében tea, do-  
hány, főzelékfélék, stb. adhatók, szeszszitalo-  
kat azonban adni nem szabad. A hadifoglyok  
munkája fejében a munkaadó minden hadi-  
fogly után naponként hat fillért tartozik a  
hadügyi igazgatás javára az illetékes katonai  
parancsnokságnak hetenként utólagosan meg-

téríteni. Ezenkívül a munkaadót terhelik a  
hadifoglyoknak, az őrkülönítménynek vasuton,  
vagy hajón oda- és visszazárlítási költségei  
s végül ugyancsak a munkaadó köteles a  
szükséges munkaeszközökről és azok időközi  
javításáról gondoskodni. Pihenőnapul a hadi-  
foglyok részére kizárólag a vasárnapi van  
megállapítva, egyéb napokon a hadifoglyok  
gazdasági, illetve a földmunkáknál szokásos  
törvényes munkaidőben foglalkoztatandók.  
Egyéb részletek tekintetében az illetékes ka-  
tonai parancsnokságok adnak bőven felvilá-  
gosítást.

**Egy jól irni és olvasni tudó fiú  
nyomdász-tanulónak**

azonnal felvétetik

a Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaságnál.

**Tenyészképes házinyulak**

bécsikék és belgaóriás fajok  
darabonként 4 K-ért eladók;  
ugyanott anyanyulak 5—6 ki-  
csivel (a fiatalok 4 hetesek)  
10—12 koronáért kaphatók.

Az egész állomány megvételénél árendegmény.  
Szászváros, Romoszi-ut 5. sz.

**Jótékonycélú előadás!**

Az egész tiszta jövedelem a vak katonák  
részére fog fordítottatni.

**ERZSÉBET ÉS URANIA**

szászvárosi egyesült mozgófényképszínházak, az  
„URANIA“ budapesti tudományos társaság tagjai.

Vasárnap, f. évi május hó 23-án  
a „KÖZPONTI“ szálloda nagytermében  
két fényes előadást tart katonazene közreműködésével

Nagy szenzáció!

**Az aranyhaju Sfinx.**

Híres mozidráma 5 felvonásban (2000 méter hosszú).  
Írta: Herceg Ferenc. A címszerepet játssza: P. Márkus  
Emilia. Többi szereplők: Déry Alfréd, Virányi Sán-  
dor, Kornai Richard és a Nemzeti Orfeum szintársu-  
latának tagjai.

Külön számok: **Hadi aktualitások. A Futu-  
risták. Polidor és a Nobeldij.**

**Hétfőn, május hó 24-én:**

**Mária Magdaléna.**

Dráma 4 felvonásban. Írta: Hebbel Frigyes. Ren-  
dezte: Dr. Hans Oberländer. A felvételeket a berlini  
Messter-gyár készítette. Személyek: Anton, asztalos-  
mester. Therese, a felesége. Klára, a leányuk. Karl,  
a fiuk. Leonhardt, Friedrich. A főszerepet Leopoldine  
Konstantin játssza.

**Parvenüek.** A szezon legjobb vígjátéka 3 felv.

**Háborus aktualitások.**

A bruttó bevétel 10%-a a vak katonák részére  
fog fordítottatni.

**Helyárak** délután és este: Páholy 6 K, I. hely  
1 kor., II. hely 50 fill., III. hely 30 fill. Karzat  
30 fill. Számozott helyek!

Jegyek előre válthatók a Lobstein-féle dohánytőzsdében.

Előadás kezdete pont d. u. 1/26 és este 1/29 órakor

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel

**A vállalat.**

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

**Portland-Cementgyár, Kugler és Társai**

**Brassóban. Itt helyben kapható M. G. Zobel cégnél.**